

บทที่ ๗

บทสรุป

เมื่อมีการจัดตั้งสมาคมอาสา แอสแปค และอาเชียน ตลอดจนได้มีการร่วมมือกันในภูมิภาคทั้งในด้านเศรษฐกิจ วิทยาการ สังคม และวัฒนธรรม ในรูปลักษณะอื่น ๆ แล้วเช่นนี้ ก็ควรจะพิจารณาถึงผลของความร่วมมือกันในภูมิภาคบ้าง

การที่บรรดาประเทศเสรีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกสามารถเข้ามาาร่วมกันได้เช่นนี้ นับว่าเป็นความสำเร็จยิ่งใหญ่ที่ไม่เคยมีมาก่อน แต่การที่ประเทศสมาชิกเหล่านี้จะสามารถทำอะไรร่วมกันเป็นผลสำเร็จได้ขนาดนั้น ส่วนใหญ่ก็ยังคงรอคอยไปก่อน สมาคมอาเชียนและแอสแปคก็ทำงานได้ผลประจักษ์มาบ้างแล้วในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของตนที่นับว่าเป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า การท่องเที่ยว การขยายการค้า การมีผลประโยชน์ การเดินเรือ การล้อมวลชน การคมนาคม การประสานงานทางเศรษฐกิจ การจัดตั้งสำนักงานบริการผู้เชี่ยวชาญ แลกการศึกษาระหว่างสังคมและวัฒนธรรม ฯลฯ การรวบกลุ่มของประเทศในภูมิภาคนี้ได้ก่อให้เกิดความรู้สึก ความกระตือรือร้นที่จะร่วมมือกันต่อไปอย่างไต่ผล และซมัทเข้ม บอมจะมีคุณค่าในการช่วยใ้มีรูทางมากยิ่งขึ้นที่จะดำเนินการร่วมกันต่อไปเพื่อสันติสุข ความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาค ความปรารถนาที่มือูร่วมกัน และความอุทิศลาหะพยายามร่วมกัน

ในอันที่จะปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพของประชาชนในภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้น บ่อมจะเป็น
 รากฐานอันกว้างขวางและแข็งแกร่งแน่นอนสำหรับสังคมที่ดียิ่งขึ้น อันจะมีเสถียรภาพทาง
 เศรษฐกิจและการเมืองเป็นเครื่องสนับสนุนค่าจูน การที่ประเทศสมาชิกแอสแปค และ
 อาเซียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนทรรศนะความคิดเห็นระหว่างประเทศ
 ย่อมจะช่วยสร้างเสริมฐานะของแต่ละประเทศให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และช่วยขำรงรักษาพลัง
 อำนาจของภูมิภาคนี้ต่อการเข้ามาของเกี้ยวและบูกุกจากภายนอกได้เป็นอย่างดี ในเมื่อมี
 ความสมัครสมานสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นปึกแผ่นแน่นหนาดังนี้แล้ว ก็
 เป็นที่แน่นอนว่าจะสามารถรักษาสันติสุข และเสถียรภาพในภูมิภาคไว้ได้ ตลอดจนสามารถ
 ช่วยสนับสนุนแต่ละประเทศในการติดต่อสัมพันธ์กับประเทศภายนอกได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะ
 เป็นประเทศในกลุ่มสังคมนิยมหรือกลุ่มมหาอำนาจตะวันตก ในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การ
 แต่ละประเทศ ย่อมจะได้รับความสะดวกเหลือล้นมากยิ่งขึ้น และอาจได้ริบการปฏิบัติที่ดียิ่งขึ้น
 กว่าเดิมก็ได้ ทั้งนี้จะเห็นได้จากข้อเท็จจริงว่า ใคมีเสียงคัดค้านอย่างต่อทงองค์การ
 ส่วนภูมิภาคเช่นนี้ในระยะแรก ๆ แต่ขณะนี้เสียงคัดค้านเช่นนี้ก็เริ่มจางหายไป ในเมื่อ
 องค์การเหล่านี้ยืนยันถึงความตั้งใจร่วมกันที่จะร่วมมือกันดำเนินงานต่อไปเพื่อสันติสุข ความ
 ก้าวหน้า และความเจริญรุ่งเรืองของประชาชาติและประชาชนของตน แต่อย่างไรก็ดี
 การที่องค์การความร่วมมือในภูมิภาคเหล่านี้จะขำรงยั่งยืน และเจริญก้าวหน้าต่อไปได้นั้น
 ก็บ่อมอยู่ที่บรรดาประเทศสมาชิกเอง ซึ่งจะต้องรักษาความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว
 ระหว่างกันให้ยั่งยืนถาวรต่อไป และยอมเป็นหน้าที่ของบรรดาประเทศสมาชิกที่จะต้องช่วย
 เหลือกันเพื่อจัดการแก้ไขอุปสรรคใด ๆ ที่จะยังมี และอาจเป็นเหตุให้ความสามัคคี

เป็นเอกฉันท์ต้องสลายตัวไปในที่สุด

ย่อมเป็นที่ทราบกันดีว่า ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ชั้นล่าง เป็นประเทศที่อ่อนแอ ส่วนมากเป็นประเทศเล็กที่ไม่มีเสถียรภาพมั่นคงทางการเมืองและ เศรษฐกิจ แม้กระทั่งประเทศที่มีประชากรมาก เช่น อินโดนีเซีย ก็ไม่ใช่เป็นคลังแห่ง อำนาจ ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจหรือทางทหาร ฉะนั้น การที่จะก่อสร้างฐานแห่งอำนาจ จากสิ่งทีอ่อนแอ และไม่สามารถพึ่งตนเองได้ นับว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ยากมาก ด้วยเหตุนี้ ชาติต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงส่วนมากล้วนเป็นชาติที่เล็ก อ่อนแอทั้งกำลัง ทหารและเศรษฐกิจ และยิ่งไปกว่านั้นยังไม่มีระเบียบเป็นปึกแผ่น จึงเปิดโอกาสให้แก่ ฝ่ายคอมมิวนิสต์เข้าแทรกแซงรุกรานอธิปไตยได้ง่าย ฉะนั้นประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระเบียบของตนเองให้เรียบร้อย และร่วมกันสถาปนาความเป็น ปึกแผ่นและเป็นหุ้นส่วนกัน ความร่วมมือส่วนภูมิภาคเช่นนี้ทางเดียวที่จะหลีกเลี่ยงให้พ้น จากการรกดขี่ ความครอบครองของฝ่ายมหาอำนาจต่าง ๆ ซึ่งคุกคามความสงบสุขเรียบร้อยของภูมิภาคนี้ และประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้สามารถที่จะเริ่มความเพียรพยายามใน อันที่จะแสวงทางไปสู่ความตกลงกันอย่างสันติ และเป็นผลดี

วิวัฒนาการความร่วมมือส่วนภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของ สมาคมแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาสา) คณะมนตรีเอเชียและแปซิฟิก (แอสแปค) และสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ใต้เป็นมาด้วยดี แม้ว่าจะมี กรณีพิพาททางการเมืองระหว่างประเทศสมาชิก โดยเฉพาะสมาคมอาเซียน กรณีเวียดนาม

การพัฒนาการเมืองที่ฟิลิปปินส์เรียกร้องอธิปไตยเหนือดินแดนชาวมาตของสหพันธรัฐมาเลเซียบ
 แต่เราก็อาจได้รับความพึงพอใจจากข้อเท็จจริงที่ว่า แม้องค์กรความร่วมมือส่วนภูมิภาค
 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างสมาคมอาเซียนจะไม่สามารถจัดปัญหาให้หมดสิ้นไปได้
 แน่นนอนทันที แต่ก็หวังใ้ความสามัคคีของสมาคมนี้เองจะได้เป็นผู้จัดความยุ่งยากให้หมดสิ้น
 ไป โดยอาศัยความสะดวกต่างๆ เท่าที่มีอยู่ในสมาคม ไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจาก
 รัฐบาลนอกสมาชิก ตลอดจนสมาชิกของสมาคมสามารถบีบระยะเวลาของการตั้งเครือข่าย
 ออกไป และมีจิตใจที่จะทำความเข้าอกเข้าใจ และพร้อมที่จะร่วมมือในการประนีประนอม
 กัน โดยไม่กระทำการใด ๆ ที่รุนแรง อันจะเป็นภัยต่อความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีก
 ทั้งนี้ จึงนับได้ว่าอาเซียน และแอสแปคใ้ความรากฐานอันสำคัญสำหรับการทำ
 ความพยายามในการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจในขอบเขตใ้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นความริเริ่ม
 ของชาวเอเชียที่จะร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนของตนและภูมิภาค
 นี้ ข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งที่ปรากฏแน่ชัดก็คือ สมาชิกขององค์การความร่วมมือระหว่าง
 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีก ก็ให้เกิดความร่วมมือสองฝ่ายที่ใกล้ชิดสนิท
 สนิมยิ่งขึ้น มีโอกาสที่จะมาปรึกษาพบปะกันบ่อยครั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกันหรือร่วมมือกันในโครง
 การต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ระหว่างสองประเทศใ้ใกล้ชิดสนิทสนมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
 อาทิเช่น ความร่วมมือระหว่างไทยกับมาเลเซียในการปราบปรามพวกก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ทางชายแดนไทย - มาเลเซีย ได้มีการร่วมมือดำเนินการอย่างใกล้ชิดและเข้มแข็ง
 ยิ่งขึ้นระหว่างคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee) ของเจ้า
 หน้การรัฐบาลไทยและมาเลเซียในระดับสูง ซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 ขวัญ

กลาโหมของประเทศไทย กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมาเลเซีย เป็นประธาน
 ร่วมกัน และในระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการชายแดน ทำให้ไทยและมาเลเซียสามารถที่จะรักษา
 สถานการณ์อันเกิดจากการคุกคามของพวกก่อการร้ายไว้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ใน
 องค์การสหประชาชาติ ๗ นครนิวยอร์ก ผู้แทนของประเทศสมาชิกแอสแปคยังได้มีการ
 ปกป้องหารือกันอย่างไม่เป็นทางการ เป็นครั้งคราว และปรึกษาหารือกันถึงปัญหาต่าง ๆ
 ที่มี ความหวังใจและสนใจกันอยู่ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด และประสาน
 งานกันระหว่างประเทศสมาชิก ก่อให้เกิด ASPAC Spirit ขึ้นในองค์การโลกแห่งนี้

แม้ระบบความร่วมมือส่วนภูมิภาคแบบอาสา แอสแปค และอาเซียนจะมี
 ลักษณะเป็นเพียงสมาคมระหว่างประเทศที่ผูกพันกันเพียงหลวม ๆ คือมิได้มีธรรมนูญ หรือ
 สนธิสัญญาเป็นหลักกลางเช่นองค์การความร่วมมือยุโรป ซึ่งมีสนธิสัญญาจัดตั้งถึง ๒๔๔ มาตรา^๑
 แต่การจัดตั้งอาสา และอาเซียนจัดตั้งโดยมีปฏิญญา (Declaration) การจัดตั้งแอสแปค
 โดยแถลงการณ์ร่วม (Joint Communique) ซึ่งออกแถลงโดยที่ประชุมระดับรัฐมนตรี
 เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศเอเซียและแปซิฟิก ก็ถือว่าเป็นการผูกพันระหว่างประเทศ
 ภาควิชาเดียวกัน เพราะปฏิญญาและแถลงการณ์ร่วมคือเอกสารบันทึกความตกลงของภาคี
 ในลักษณะข้อตกลงที่ไม่มีพิธีมากอย่างสนธิสัญญาธรรมดา ซึ่งจะต้องมีการให้สัตยาบันด้วย

^๑ นายคิเรก ชัยนาม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (พระนคร: สำนักพิมพ์มหา-
 วิทยาลัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ๒๕๐๔) หน้า ๔๐๑.

แต่ก็เป็นความตกลงอีกแบบหนึ่งที่มีข้อตกลงระหว่างรัฐเหมือนกัน ดังจะเห็นได้เช่นเมื่อครั้งมีการประชุมเจนีวาที่ได้มีการทำความตกลงหยุดรบในอินโดจีน เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๔ โดยมีปฏิญญาขั้นสุดท้าย (Final Declaration) เป็นหลักเป็นต้น ที่ว่าสมาคมอาสา อาเซียน และแอสแปค ถูกพันกันหลวม ๆ นั้น หมายถึงว่ามีได้มีการกำหนดถึงจักรกล และวิธีดำเนินการไว้ในปฏิญญาและคำแถลงการณ์รวมอย่างละเอียด ปล่อยให้สมาชิกตกลงกำหนดกันในเรื่องเหล่านี้ภายหลัง โดยอาศัยเจตนารมณ์และอุดมการณ์ของปฏิญญาและคำแถลงการณ์รวมเป็นหลักเท่านั้น

จริงอยู่ ถ้าจะนำกิจกรรมต่าง ๆ ของแอสแปค และอาเซียนที่ได้สำเร็จสู่ดวงไปแล้วเปรียบเทียบกับความเจริญก้าวหน้าขององค์การอื่น เช่น ตลาดร่วมยุโรป จะเห็นว่ากิจกรรมของแอสแปค อาเซียน ยังมีอยู่น้อยมาก เพราะการก่อตั้งองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังนับว่าเบาว้อยอยู่มาก และอยู่ในระหว่างการวางรากฐานดำเนินงานตามโครงการเท่านั้น แต่ก็ไม่ควรลืมว่า ความสามัคคีมีจิตใจ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพากเพียรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างประเทศสมาชิกแอสแปค และอาเซียน เป็นสิ่งที่มีค่าสูงมาก เพราะวาลพลอยได้ของการร่วมมือร่วมแรงกันนี้ ช่วยให้ประเทศสมาชิกมีฐานะทางการ เมืองมั่นคงและปลอดภัยขึ้น การรวมกลุ่มกันยอมเป็นปัจจัยเสริมกำลังอำนาจแห่งชาติของประเทศภาคีได้ไม่น้อย เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องป้องกันการขัดแย้งอันอาจมีระหว่างกันได้แล้ว ยังเป็นก้าวแรกที่จะสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่การรวมกันอื่น ๆ เช่น การเมือง การป้องกัน สังคมและวัฒนธรรม ฯลฯ โดยทางอ้อมให้แก่กลุ่มประเทศในภูมิภาคนี้ต่อไปได้

ด้วย ในปัจจุบันแม้ผลงานทางเศรษฐกิจจะยังไม่กว้างขวาง แต่ในอนาคตอันใกล้ ดังจะเห็นได้จากการเร่งรีบดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในโครงการแอสแปค และอาเซียนแล้ว ก็มั่นใจได้ว่าจะมีความเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป^๒ ในทางวัฒนธรรมก็ย่อมเป็นตัวอย่างของความร่วมมือของประชาชนซึ่งมีศาสนาสำคัญแตกต่างกันคือ พุทธ อิสลาม และคริสเตียน ตลอดจนเป็นที่ชุมนุมพบปะของวัฒนธรรมตะวันตก - ตะวันออกที่ประสานกันไว้ด้วย

มีบางท่านเห็นว่า สมาคมอาเซียนไม่มีทุนรอนเพียงพอ ย่อมยากแก่การพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวหน้าขึ้น ขอนี้ควรจะคำนึงว่า แม้ประเทศสมาชิกจะเป็นประเทศเล็กที่ไม่ร่ำรวย แต่หากประเทศเหล่านี้คือ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย ร่วมกันอย่างจริงจังเพื่อดำเนินโครงการทางเศรษฐกิจร่วมกัน เงินทุนในการดำเนินงานนั้น ๆ ก็จะมีมากขึ้น เรียกได้ว่ามีเครดิตสูงชัน เมื่อมีเครดิตก็ย่อมไม่เป็นการยากที่จะแสวงหาทุนรอนจากภายนอก เช่น ได้รับความช่วยเหลือจากมิตรประเทศ การกู้เงินจากธนาคารโลก ธนาคารพัฒนาเอเชีย ซึ่งต่างก็มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาที่มีหลักประกันเพียงพอแล้ว สำหรับการจัดตั้งกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นองค์การตลาดรวมในเอเชียเช่นเดียวกับองค์การตลาดรวมในยุโรป ซึ่งรัฐบาลฟิลิปปินส์

^๒ สัมภาษณ์ นายจำนง พุฒรัตน์ เลขานุการเอก สำนักเลขาธิการอาสา - อาเซียน และแอสแปคแห่งชาติ (ไทย) เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๒ ณ กรมเศรษฐกิจ กระทรวงการต่างประเทศ.

เป็นฝ่ายริเริ่มที่จะจัดตั้งองค์การห้าองค์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้นว่าเป็นสิ่งที่ยิ่งห่างไกลจากสภาวะทางเศรษฐกิจความเป็นจริงปัจจุบันมาก นายถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย ได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้แทนสื่อมวลชน ณ ห้องประชุมกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๕ ธันวาคม ๑๙๖๔ ว่า "การตกลงในเรื่องนี้เป็นการไร้ผล ไม่อาจจะจัดตั้งตลาดร่วมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะบางประเทศ อาทิเช่น ฟิลิปปินส์ มีข้อตกลงทางการค้ากับสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับเรื่องภาษีอากร มาเลเซีย สิงคโปร์ มีข้อตกลงทางการค้ากับประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ มีแต่ประเทศไทยซึ่งไม่ได้มีข้อตกลงหรืออาชญาติ เพราะฉะนั้นการดำเนินการในเรื่องตลาดร่วมในเอเชียจึงเป็นสิ่งที่มองการณ์ไกลจนเกินไป และเป็นสิ่งที่เป็นไปได้"

กรณีรัฐบาลอังกฤษได้แถลงความตกลงใจที่จะถอนกำลังทหารออกจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในฐานะที่พม่า มาเลเซีย และสิงคโปร์ ปี ค.ศ. ๑๙๖๑ เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำมาก และก่อให้เกิดปฏิกริยาแก่ประเทศต่าง ๆ ในอาณานิคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เกรงว่า จีนคอมมิวนิสต์จะเข้ามามีอิทธิพลทางการเมืองและเศรษฐกิจเต็มที่ในบริเวณนี้ เรื่องนี้รัฐบาลออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ซึ่งตระหนักดีตามลักษณะภูมิศาสตร์ว่า ประเทศตนอยู่ในทวีปเอเชีย และประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ก็เป็นตลาดการค้าของตน ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับอังกฤษถอนกำลังทหารออกจากสิงคโปร์และมาเลเซียในปี ค.ศ. ๑๙๖๑ ว่า การตัดสินใจของอังกฤษครั้งนี้ รัฐบาลออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ไม่เห็นด้วย และไม่อาจจะเข้าแทนที่อังกฤษได้ เพราะถ้า

รัฐบาลทั้งสองเข้าแทนที่อังกฤษแล้ว ก็จะต้องทุ่มทรัพยากรของตนทั้งหมดเพื่อการนี้ และ จะไม่สามารถปฏิบัติภารกิจอะไรอื่นได้ การที่ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ไม่สามารถที่จะ แสดงบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะมีความมั่นใจว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันคงจะไม่หันหลังให้แก่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ และให้ความสนใจคอยช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นต่อไป

ต่อมาทั้งรัฐบาลออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ได้ออกคำแถลงเป็นทางการว่า ภายหลังจากอังกฤษถอนทหารออกจากมาเลเซียและสิงคโปร์ในปี ค.ศ. ๑๙๖๖ แล้ว สองประเทศตกลงใจที่จะมีกำลังทางบก อากาศ และเรืออยู่เฝ้ามาเลเซียและสิงคโปร์ต่อไปอีก โดยนายกรัฐมนตรีออสเตรเลียเป็นผู้แถลงเรื่องนี้ในสภาที่กรุงแคนเบอร์รา และนายโอสดี โยค นายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์แถลงที่นครหลวงเวลลิงตัน *

กรณีการขยายการดำเนินการของสมาคมอาเซียนไปถึงความร่วมมือเพื่อความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นข้อเสนอของรัฐบาลมาเลเซียที่แสดงทัศนะว่า อาจมีแนวโน้มเอียงที่จะเป็นไปก็ได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาของสมาคมอาเซียนเอง และเชื่อแน่ว่าหลังจากอังกฤษถอนทหารออกไปแล้ว สหรัฐอเมริกาคงจะเข้ามามีส่วนช่วยเหลือประเทศในอาณานริเวณนี้ หากว่าประเทศในภูมิภาคนี้ถูกรุก

* กระแสข่าว UPI จากกรุง Canberra เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒

Bangkok World Friday, February 25, 1969, p.1.

ราน ข้อเสนอตั้งกล่าวของรัฐบาลมาเลเซียที่จะให้ขยายการค้าเป็นงานของสมาคมอาเซียน ไปถึงความร่วมมือเพื่อความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น รัฐบาลสิงคโปร์ ไม่มีข้อขัดข้องเกี่ยวกับข้อเสนอของมาเลเซียในเรื่องนี้ แต่ปรากฏว่ามีปฏิกิริยาของประเทศ สมาคมอาเซียนอีกสามประเทศ มีพอสรุปได้ดังนี้คือ

อินโดนีเซีย นายพล ซูฮาร์โต ประธานาธิบดีอินโดนีเซียได้แถลงว่า สมาคมอาเซียนอาจขยายไปถึงความร่วมมือทางทหาร เพื่อความมั่นคงและเสถียรภาพของ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หลังจากที่ยังถกเถียงกันทางด้านทหารออกไปแล้ว แต่ต่อมา นาย Burhamiddin Diah รัฐมนตรีว่าการสารนิเทศอินโดนีเซียได้แถลงแก่ขอความตั้งกล่าว ข้างตนว่า อินโดนีเซียจะไม่เข้าร่วมในสนธิสัญญาป้องกันใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ยินดีที่จะให้ความ ร่วมมือ เช่น การร่วมมือในการตรวจเช็คชายแดน หรือการแลกเปลี่ยนคณะกรรมการ ทางทหาร พร้อมทั้งได้ปฏิเสธข้อความที่ลงในหนังสือพิมพ์ญี่ปุ่น The Japan Times ฉบับ วันที่ ๕ มีนาคม ๑๙๖๔ ซึ่งลงคำแถลงของนายพลซูฮาร์โต ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย เสนอ ให้มีการร่วมมือจัดตั้งกองกำลังทหารในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย

ฟิลิปปินส์ ท่าทีของฟิลิปปินส์เกี่ยวกับการขยายงานของสมาคมอาเซียน ไปถึงความร่วมมือเพื่อความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นายรามอส อดีต รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศฟิลิปปินส์ได้ชี้แจงว่า ยังไม่ควรมีความร่วมมือทางทหารใน สมาคมอาเซียน ควรจะร่วมมือกันในทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมก่อน ประกอบ กับปัจจุบันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็มีองค์การ สนธิสัญญาป้องกันกันแห่งเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ (ส.ป.อ.) อยู่แล้ว

ประเทศไทย สำหรับประเทศไทยนั้นเห็นว่า ผลประโยชน์ร่วมกันในระหว่างประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียนในขณะนี้ได้แก่ความร่วมมือกันในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม ส่วนความร่วมมือในการป้องกันทางทหารนั้นเห็นว่าในขณะนี้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ ควรรอให้ความร่วมมือทางด้านการค้า ๗ ประสพผลสำเร็จเสียก่อน จึงควรพิจารณาภายหลัง

ในทัศนะส่วนตัวของผู้เขียนเห็นว่า ขณะนี้ยังไม่มียุทธศาสตร์ความเป็นอันหนึ่งใจที่จะให้ขยายการค้าเนืองงานของสมาคมอาเซียนไปถึงความร่วมมือทางทหาร เพื่อความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการทั่วโลกเกินไป และประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะตามองค์การในคานองคการแอสแปคแล้ว ก็ดูจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะอย่างน้อยญี่ปุ่นซึ่งเป็นสมาชิกแอสแปคก็ไม่เห็นด้วยที่จะผูกพันตนเองกับความร่วมมือทางทหารกับประเทศใด ๆ เพราะเป็นการขัดกับรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นเอง ^๕ ในปัจจุบันบรรดาประเทศสมาชิกควรจะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดถึงขั้นทาง

^๕ รัฐธรรมนูญญี่ปุ่นฉบับปัจจุบัน ปี ค.ศ. ๑๙๔๖ กำหนดให้ญี่ปุ่นมีกองกำลังป้องกันประเทศ รับผิดชอบในความมั่นคงภายในประเทศเท่านั้น ญี่ปุ่นปัจจุบัน กรมประชาสัมพันธ์และวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น (Tokyo: Shumpo-sha Photo-Printing Co. 1965) หน้า ๒๔.

เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมไปก่อน เพื่อให้ตรงกับเจตจำนงของวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งองค์การความร่วมมือส่วนภูมิภาคระหว่างประเทศเหล่านี้ ประการต่อมาที่ไม่มีปัญหาอันใดทางด้านความมั่นคงกรณีรัฐบาลอังกฤษตกลงใจที่จะถอนกำลังทหารออกจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในฐานะสหประชาชาติ และสิงคโปร์ ในปี ค.ศ. ๑๙๗๑ ทั้งรัฐบาลออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ก็ได้ตกลงใจที่จะมีกำลังทางบก อากาศ และเรืออยู่ในมาเลเซียและสิงคโปร์ต่อไปอีก เพื่อความมั่นคงของภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นี้ เกี่ยวกับถาวรวิถักรที่ทหารอเมริกันจะถอนกำลังออกไปจากภูมิภาคนี้ภายหลังการสงบศึกในสงครามเวียดนามแล้ว ประเทศมหาอำนาจอังกฤษและอเมริกาก็ยังคงมี Commitments ของตนอยู่ในภูมิภาคนี้ โดยผ่านองค์การ ส.ป.อ. แต่อย่างไรก็ดี กรณีที่ทหารอังกฤษและอเมริกาถอนตัวออกไปจากภูมิภาคนี้ จะทำให้เกิดช่องว่าง (Vacuum) ขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งทำให้รู้สึกว่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้หรือที่อื่นจากภายนอกไม่ได้ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนมากยิ่งขั้นที่จะทำให้การริเริ่มก่อตั้งองค์การความร่วมมือส่วนภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีจุดประสงค์หลักใหญ่เพื่อความเป็นปึกแผ่น และป้องกันร่วมกันทางการเมือง (Collective Political Defence) เพื่อที่จะเข้ามาแทนที่ช่องว่าง (Vacuum) ในภูมิภาคนี้จากกรณีที่อังกฤษและอเมริกาถอนรากถอนโคนของตนออกไป แต่ทั้งนี้ถาการก่อตั้งความร่วมมือส่วนภูมิภาคในรูปการป้องกันร่วมกันทางการเมืองจะมีความเร่งด่วนหรือไม่ประการใดก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญสองประการที่จะนำมาซึ่งผลกระทบต่อภารกิจขององค์การความร่วมมือส่วนภูมิภาคนี้ ประการแรกที่สำคัญก็คือ การตกลงเจรจาเกี่ยวกับปัญหาสันติภาพเวียดนามที่ปารีสในขณะนี้ว่าจะมีแนวโน้มไปทางใด ประการที่สองก็คือ นโยบายทางการเมืองของจีนคอมมิวนิสต์ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอนาคต ซึ่งถ้าปัญหา

เวียดนามยังไม่อาจตกลงสันติภาพกับไต้หวัน และบทบาทของจีนคอมมิวนิสต์ยังคงคุกคามข้อสันติสุข
 ในภูมิภาคนี้มากยิ่งขึ้น ระบบความมั่นคงร่วมกันของประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียนและคณะ
 มนตรีแอสแปคมีความจำเป็นยิ่งมากขึ้น สำหรับทางด้านการขยายโครงการทาง
 เศรษฐกิจออกไปเป็นรูปทลาค่วมแห่งเอเชียนั้นก็ยังไม่เหมาะกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ
 ปัจจุบัน เพราะแต่ละประเทศสมาชิกก็ล้วนแต่เป็นประเทศที่มีผลิตภัณฑ์ขั้นปฐมเท่านั้น โดย
 เฉพาะในสมาชิกสมาคมอาเซียนก็ล้วนแต่เป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งสิ้น ไม่มีประเทศใด
 ที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมเลย การจัดตั้งทลาค่วมแห่งเอเชียจำเป็นจะต้องอาศัยเวลา
 ระยะเวลาปีกว่านี้ ที่จะต้องพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกให้เจริญก้าวหน้าก่อน ปัจจุบัน
 นี้ไม่ควรจะหวังอะไรใหญ่โตเกี่ยวกับความร่วมมือส่วนภูมิภาคนี้ แต่ประเทศสมาชิกควรจะ
 มีหน้าที่ปรับปรุงตนเองให้เข้มแข็งโดยการมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพมั่นคง และการพัฒนา
 เศรษฐกิจที่เจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ควรที่จะหาทางขยายจำนวนสมาชิกภาพของคณะ
 มंत्रीเอเชียและแปซิฟิก (แอสแปค) และสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 (อาเซียน) ให้กว้างขวางออกไป รวมถึงประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชียที่มีเจตนารมณ์
 เข้าร่วม โดยยึดมาตรฐานแห่งความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน แต่จะบรรลุผลสำเร็จ
 หรือไม่ในการที่จะให้ประเทศทุกประเทศในภูมิภาคนี้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การความร่วม
 มือส่วนภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะแต่ละประเทศในภูมิภาคนี้ก็มีความนโยบาย
 ทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป เช่น ลาว กัมพูชา พม่า ก็ดำเนินนโยบายการต่างประเทศ
 อย่างเป็นกลาง และมีความสัมพันธ์กับจีนคอมมิวนิสต์ และเห็นว่าระบบความร่วมมือส่วน
 ภูมิภาคปัจจุบันเป็นการรวมกลุ่มเพื่อความเป็นปึกแผ่น และร่วมมือกันทางการเมืองของ
 ประเทศกลุ่มโลกเสรี จึงยังไม่ไว้วางใจและประสงค์ที่จะเข้าร่วมด้วย แต่ในอนาคตถ้าสถาน
 การณ์ทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้เปลี่ยนแปลง

แปลงไปในทางที่จะเสริมสร้างสันติสุขในภูมิภาค และการเจรจาตกลงสันติภาพเกี่ยวกับปัญหา
เวียดนามบรรลุผลสำเร็จ ประเทศต่าง ๆ ทุกประเทศในภูมิภาคนี้ก็สามารถที่จะมาร่วมเป็น
สมาชิกและก่อตั้งองค์การความร่วมมือส่วนภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
มากยิ่งขึ้น เพื่ออุทิศประสงค์ใหญ่ของความเป็นปึกแผ่นและร่วมมือกันทางการเมือง ตลอดจนผล
ประโยชน์ร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ซึ่งอาจจะขยายออกไปในรูปสหการภาคพื้นเอเชีย
(Asian Concert) ^๕ หน้าที่และแนวทางเดิมใหม่สำหรับชาวเอเชีย เพื่อเสริมสร้าง
สันติภาพและดำเนินการสร้างโครงสร้างแห่งเสรีภาพและความก้าวหน้าของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ตลอดจนมีการส่งเสริมให้สถาบันเอกชนของประเทศสมาชิกแอสแปคและอาเซียน
ร่วมมือระหว่างกัน อาทิเช่น ธุรกิจการค้า วิชาการ สังคม และวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเชื่อ
แน่ว่าโอกาสที่จะบรรลุถึงความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและความเป็นปึกแผ่นร่วมมือทาง
การเมืองระหว่างประเทศขององค์การความร่วมมือส่วนภูมิภาคเหล่านี้จะมีมากยิ่งขึ้น และจะ
บังเกิดให้เกิดสันติภาพและความมั่นคงแก่ภูมิภาคนี้อีกด้วย ทั้งนี้เมื่อประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ซึ่งส่วนใหญ่เคยตกเป็นเหยื่อการแผ่อำนาจของลัทธิจักรวรรดินิยมมาช้านาน
ได้เริ่มมีปฏิธานอันแน่วแน่ที่จะไม่ยอมให้ผู้อื่นใ้ใครมากำหนดชะตาชีวิตของคนเองอีก แต่ได้
เริ่มแสดงออกมาซึ่งความพร้อมเพรียงในความร่วมมือส่วนภูมิภาคระหว่างประเทศ โดย
ช่วยกันรักษาผลประโยชน์และศักดิ์ศรีของชาติคนมีหัวใจของมิวมองหรือถูกรุกรานมาโดยผู้อื่น
แล้ว เมื่อนั้นถึงคาดหมายได้ว่าอนาคตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คงจะเป็นตัวของตัวเอง และ
เริ่มมีบทบาทและอิทธิพลในกิจการของภูมิภาคนี้ และของโลก โดยสามารถที่จะรักษาผลประโยชน์
สำคัญของชาติและของภูมิภาคนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต.

^๕ สุนทรพจน์ เรื่อง "เอเชียอาคเนย์ในปี ๑๙๖๕ และหลังจากนั้น" โดยนายบดินทร์ คณันต์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ แสดง ณ สมาคมวัฒนธรรมไทย - ญี่ปุ่น กรุงโตเกียว
๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒.